

РОЛЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах глобалізації світових господарських процесів та посилення міжнародної конкуренції особливої уваги набуває формування високорозвиненого людського капіталу, який виступає вагомим чинником, здатним створювати не тільки нові знання, а й конкурентні переваги у будь-яких сферах діяльності. Актуальність теми людського капіталу зумовлена тим, що людину розглядають в центрі економіки як невичерпний ресурс, який є основоположним у функціонуванні національної економіки. У сучасному світі визначальними стають інвестиції в освіту, науку та охорону здоров'я, забезпечення свободи та можливостей для всебічного творчого розвитку людини. Людський капітал перетворився на один з головних чинників соціально-економічного розвитку.

Статистика показала, що конкурентоспроможність економіки тісно пов'язана з людським капіталом, який формується з високого рівня освіти населення, наукоємного характеру виробництва та інноваційної економіки.

Одним з негативних факторів, що перешкоджає зростанню економіки країни та її конкурентоспроможності в глобалізованому світі, є недостатній інноваційний потенціал. Але людські можливості безмежні, це означає, що той чи інший економічний суб'єкт завжди може підвищити рівень своєї конкурентоспроможності шляхом розвитку людського капіталу. Умови постіндустріальної економіки змушують задуматися про розвиток людського капіталу, який, в свою чергу, вимагає великих інвестицій. [1].

Тому сучасна економічна система радикально змінює становище людини у суспільстві, підносить її роль і значення. Людина зі своїми знаннями, відношенням до оточуючого світу змінює систему до якісно нового стану – вносячи соціальні корективи. Нові системи у всьому стають більш соціальними, заснованими на загальнолюдських цінностях, та створюють всі умови для всебічного розвитку людини. В результаті на мікроекономічному рівні відбувається зміна ролі факторів виробничого процесу. На перший план виступає робоча сила людини не в фізичному, а в інтелектуальному капіталі, що втілюється у процесі виробництва, в засобах та предметах виробництва, які потребують підготовленості та високого рівня людського капіталу. Основоположними стають інтелектуальний, людський та соціальний капітали. Тому підприємство неодмінно має дбати про соціальну складову свого розвитку.

Сучасні дослідження доводять, що стійкість розвитку економіки України залежить від якісного зростання трьох складових сукупного капіталу – фізичного капіталу (зароблені активи), природного капіталу та людського капіталу, які разом формують основу конкурентоспроможного розвитку економіки країни загалом. За даними Всесвітнього банку, на основі дослідження факторів економічного зростання у 192 країнах встановлено, що лише на 16% воно зумовлене фізичним (заробленим) капіталом, на 20% – природним і, в першу чергу (на 64%) – людським капіталом. Разом з тим, у країнах з високим рівнем доходу частка людського капіталу у національному багатстві досягає 70-80%, а у країнах пострадянського простору традиційно головним вважається фізичний капітал. Саме тому Україна в міжнародних рейтингах економічного розвитку займає досить низьке місце, незважаючи на формально високий рівень освіти та досить великий потенціал природних ресурсів [2]. Для ефективного розвитку інноваційної економіки держава повинна впровадити комплекс заходів щодо відтворення та розвитку людського капіталу. Зокрема, розробити мотиваційний механізм активізації творчого потенціалу людей, що сприятиме розвитку інноваційної праці та підвищенню кваліфікації кадрів.

Таким чином, зростання економічної могутності країни у сучасному світі визначається не обсягом природних або фінансових ресурсів, а передусім, людським капіталом високої якості та конкурентоспроможності, який розглядається як головний чинник науково-технічного прогресу, створення інновацій, високих технологій в умовах глобальних трансформацій.

Список літератури

1. Кузьмін О.Є. Оцінка рівня розвитку людського капіталу України в умовах глобалізації / А.Ю. Шахно, О.С. Кузьмін// Економіка та держава, 2018. - № 4. - С. 7 – 11.
2. Семикіна. А. В. Людський капітал: підвищення конкурентоспроможності на основі соціальних інновацій [монографія] / А.В. Семикіна// Одеса.: "Атлант" ВОИ СОІУ, 2018. – 272 с.